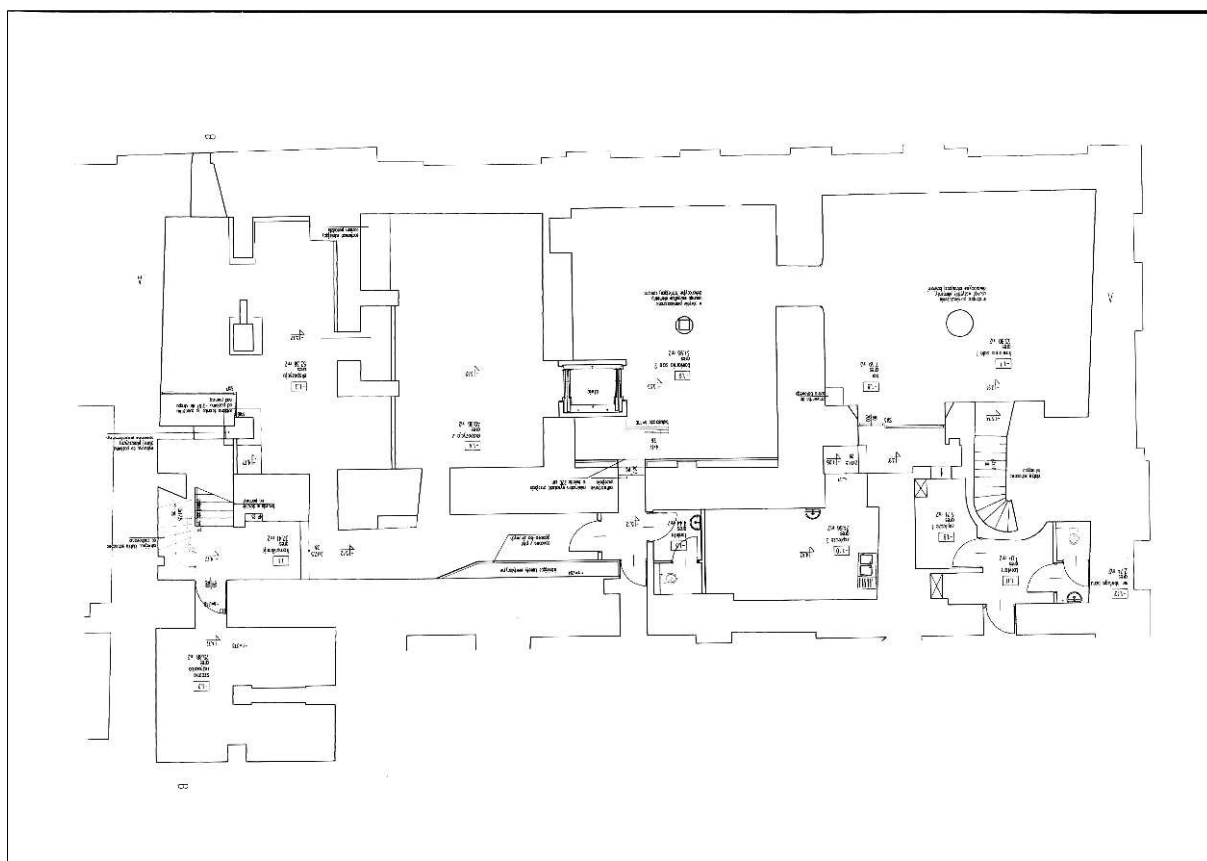

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

DLA CZĘŚCI POMIESZCZEŃ PIWNICZNYCH

BUDYNKU STAREGO TEATRU W KRAKOWIE

UZUPEŁNIENIE

Kraków, czerwiec 2014r.

Obiekt : TEATR STARY im. H. MODRZEJEWSKIEJ w KRAKOWIE
Ul. Jagiellońska 1/ pl. Szczepański 1
wpis do rejestru zabytków A-118

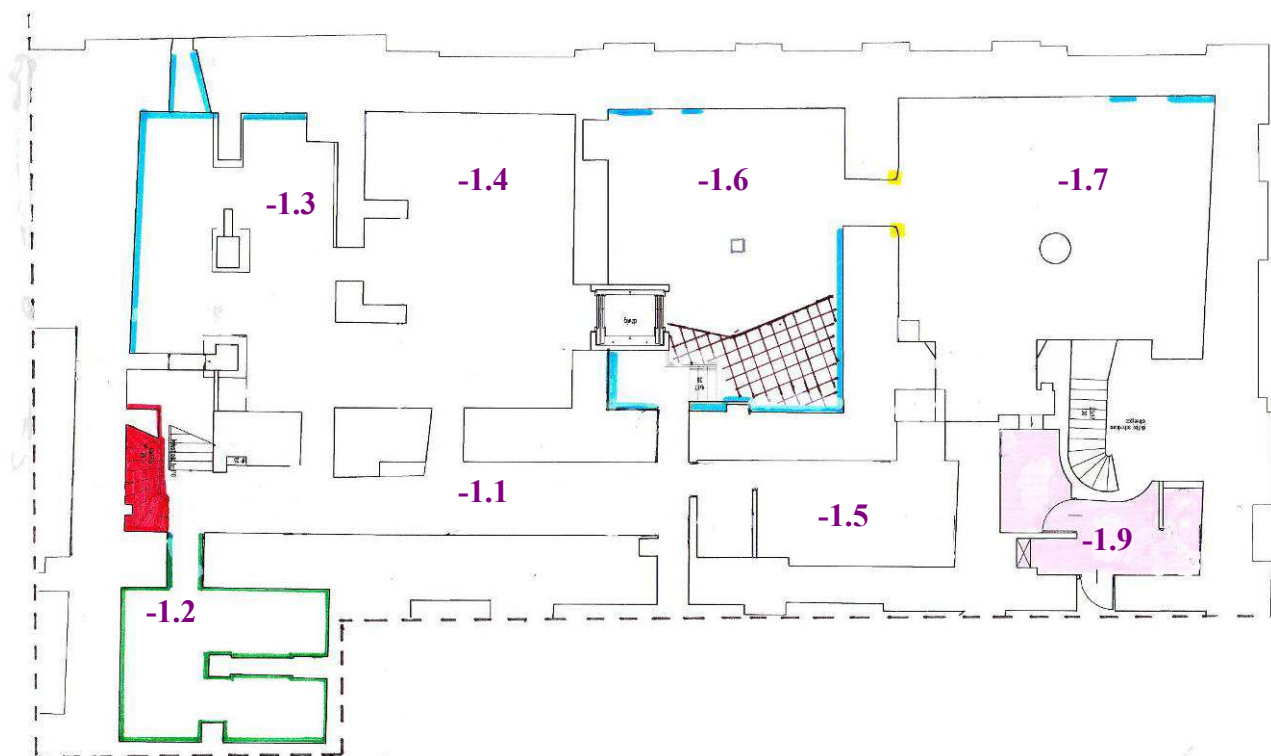
Właściciel obiektu : Narodowy Teatr Stary w Krakowie , ul. Jagiellońska 1/pl.
Szczepański 1

Temat opracowania: Program Prac Konserwatorskich dla części pomieszczeń piwnic
budynku Starego Teatru w Krakowie – uzupełnienie

Autor opracowania : Małgorzata Wida (konserwator dzieł sztuki, nr upr 172/94)
31-228 Kraków , ul. Pleszowska 16

Zakres opracowania obejmuje te elementy ścian, posadzek , sklepień pomieszczeń piwnic, które nie zostały wykonane (bądź wykonano je częściowo) w czasie ostatniego remontu piwnic (w 2013r). Zakres prac do wykonania podzielono na 6 zadań i na poniższym rysunku zaznaczono różnymi kolorami.

plac Szczepański

zad.1 – ściany w pomieszczeniach -1.3,-1.6, -1.7 - pozostawione w ekspozycji w wątkach mieszanych - do potynkowania, analogicznie jak w przypadku pozostałych tynkowanych ścian

zad.2 - pomieszczenie -1.2 eksponowane w całości w wątku kamiennym - do potynkowania zaprawami renowacyjnymi położonymi „po formie”.

zad.3 - schody kamienne wraz z podbudową – do konserwacji zachowawczej.

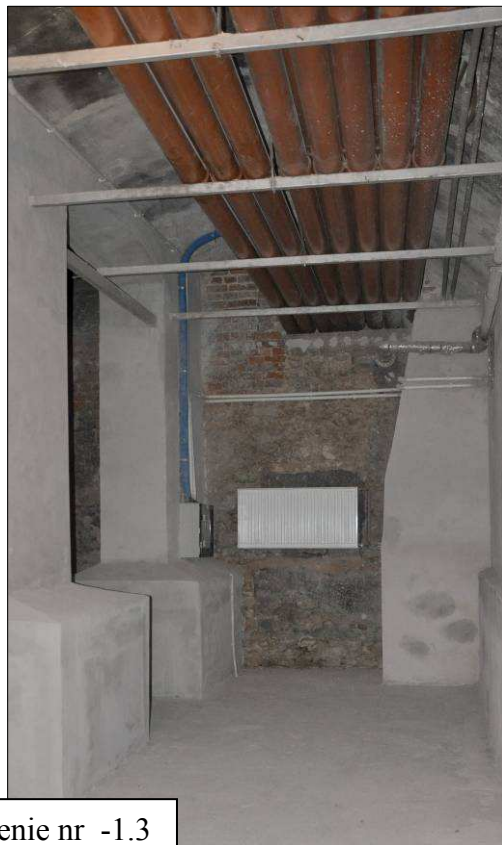
zad.4 - kamienny portal (wtórnie zamontowany w pomieszczeniu -1.7)) - do konserwacji zachowawczej

zad.5 - ślady szalowania na sklepieniu w pomieszczeniu -1.9 – do konserwacji zachowawczej.

zad.6 - posadzka betonowa barwiona w pomieszczeniu -1.6 – do zachowania i zastąpienia nową posadzką.

I. OPIS OBIEKTU

2013 roku wykonane zostały w piwnicach budynku teatru prace budowlane i konserwatorskie obejmujące pomieszczenia nr -1.1, -1.2, -1.3, -1.4, -1.5, -1.6, -1.7, -1.9. Tynkami pokryto większość ścian pozostawiając niewielkie fragmenty bez potynkowania.

pomieszczenie nr -1.3

pomieszczenie nr -1.6

pomieszczenie nr -1.7

Zgodnie z pierwotnym projektem - pomieszczenie nr. -1.2 poddano zabiegom konserwatorskim eksponując wątki kamienne i ceglane.

pomieszczenie nr -1.2

Wprowadzono windę w ścianie dzielącej pom. -1.4 i -1.6, oraz nowe schody betonowe w miejsce istniejącej klatki schodowej od strony zachodniej. Zachowano fragment kamiennych schodów dawnego zejścia, bez zabiegów konserwatorskich.

W wyniku prowadzonych prac budowlanych po usunięciu podestów dawnej kawiarni Maska - w pomieszczeniu nr -1.6 odsłonięto fragmenty posadzki z barwionych na czarno betonowych płytek sześciokątnych, pochodzących prawdopodobnie z okresu międzywojennego, bądź – z okresu tuż po II wojnie światowej, kiedy piwnice stanowiły zaplecze Empiku.

pomieszczenie nr -1.6

W pomieszczeniu nr -1.9, będącym zapleczem dawnej kawiarni osłonięto na sklepieniach ślady po szalowaniu.

pomieszczenie nr -1.9

pomieszczenie nr -1.7

Znajdujący się w komorze nr -1.7 kamienny portal (wapień jurajski), wtórnie zamontowany, nie został poddany zabiegom konserwatorskim.

II. HISTORIA OBIEKTU

Będąc przedmiotem Programu Prac pomieszczenia budynku teatru to część piwnic scalonych na potrzeby powstania teatru dwóch kamienic zakupionych przez Jacka Kluszewskiego w 1789r. od Antoniego i Anny Szaster i dokupionej w 1840 roku kamienicy Estreicherów (od strony placu Szczepańskiego). Zachowane mury piwniczne i obwodowe parteru datowane są przez prof. Andrzeja Kadłuczkę na XIV w. W wyniku kilkakrotnej przebudowy gmachu teatru w 1841 , 1903 , latach 50 tych i 90 tych XX wieku w opisywane fragmenty obiektu nastąpiła znaczna ingerencja. W 2013r wykonano w piwnicach prace budowlane.

Ściany komór piwnicznych w pierwszym i drugim trakcie w znacznej większości zachowały się w oryginalnych, gotyckich wątkach kamiennych i kamienno-ceglanych z niewielkimi ingerencjami w postaci przekuć otworów (pod różne instalacje) i zamurowań przejścia między komorami oraz dawnych otworów okiennych. Ściana działowa między komorami nr -1.1 i -1.6 została wymurowana prawdopodobnie na początku XX wieku cegłą o różnych rozmiarach w wątku krzyżkowym na zaprawach cementowo-wapiennych. Natomiast stropy zostały wymienione na żelbetowe w ramach przebudowy w latach 1903-6, w komorach -1.4, -1.6, -1.7. Kolejna ingerencja w pomieszczenia piwniczne nastąpiła w latach 50 tych ubiegłego wieku kiedy w piwnicach powstało zaplecze i sanitariaty dla Klubu MPiK. W latach 90 tych ubiegłego wieku w komorach piwnicznych nr -1.6, -1.7, -1.5, -1.9 otwarto kawiarnię Maska i wystrój kawiarni w postaci gipsowych dekoracji szczelnie przykrywających ściany całkowicie zasłonił wązki ścian. W pozostałych komorach piwnicznych ściany przykryto zaprawami cementowo-wapiennymi. W piwnicach, w części cokołowej ścian wykonano wzmocnienia fundamentów. Ostatni remont (2013r.) w pomieszczeniach piwnicznych wiązał się z przebudową klatki schodowej w trakcie drugim, wprowadzeniem windy między komorami -1.4 i -1.6, a także częściowym potynkowaniem ścian pomieszczeń piwnicznych.

III. BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU

Ściany piwnic pierwotnie zbudowane z kamienia łamanego (wapienia jurajskiego) w wątku dzikim i cegły palonej palcówki na zaprawach wapienno-piaskowych, wtórnie ściany działowe wymurowane z cegły. Sklepienia pierwotnie kolebkowe z szalunkami, ceglane i kamienno-ceglane, wtórnie na części piwnic wymienione na żelbetowe. W piwnicy nr -1.2 pojawiły się filary wspierające nitowany podciąg, na którym stoi ściana wyższej kondygnacji (sień parteru). Ściany wtórnie tynkowano zaprawami cementowo-wapiennymi. Na posadzkach wylewki betonowe, pod wylewką w pom. nr -1.6 zachowane betonowe

sześciokątne barwione na czarno płytki. Do piwnic prowadzi klatka schodowa z sieni wjazdowej, współczesna betonowa. W obrębie nowej klatki schodowej zachowany został fragment starych kamiennych (piaskowiec) schodów, blokowych opracowanych szlaczkiem krakowskim z prostą balustradą metalową (elementy metalowe łączone nitami). Druga klatka schodowa z pomieszczeń parteru współczesna, zabiegowa, betonowa.

IV. STAN ZACHOWANIA OBIEKTU

W wyniku przeprowadzonych prac remontowych w roku 2013 poprawiony został stan zachowania ścian i sklepień. Ingerencji konserwatorskiej wymagają te części ścian, sklepień, odsłoniętych posadzek i zachowanych w charakterze reliktu fragment schodów, których nie objął wspomniany remont.

W przypadku komory nr -1.2, której ściany pozostawiono w ekspozycji wątków kamiennych i ceglanych, po poddaniu ich zabiegom konserwatorskim nadal obserwowane jest wysalanie się i destrukcja spoinowania widoczna w postaci znacznego osypywania się zapraw mineralnych.

V. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Po przeprowadzonych w ubiegłym roku pracach budowlanych i konserwatorskich z obrębie piwnic teatru odsłonięte zostały nowe elementy, nie widoczne przed remontem, zmienił się także projekt wykorzystania poszczególnych pomieszczeń.

Projekt adaptacji piwnic na potrzeby działania nowoczesnego muzeum teatralnego zakłada konieczność wprowadzenia wyspecjalizowanej, bardzo czulej, elektronicznej aparatury mającej wysokie wymagania względem warunków panujących w danych pomieszczeniach. Dla sprawnego funkcjonowania tych urządzeń niezbędne jest ograniczone do minimum unoszenie się pyłów w powietrzu co jest niemożliwe przy ekspozycji pomieszczeń w wątkach z odsłoniętą spoiną i osypującą się powierzchnią kamienną i ceglana.

Tak więc podejmowane dotąd działania budowlane i konserwatorskie w obrębie piwnic wymagają korekty uwzględniającej nowe funkcje muzeum a także nowe, odsłonięte w trakcie prac elementy (betonowe posadzki, szalunki).

Pomieszczenia nr -1.3, -1.6, -1.7 (zad. 1)

Zakłada się potynkowanie pozostawionych w wątkach kamiennych fragmentów ścian wyrównująco do istniejących już tynków.

Pomieszczenie nr -1.2 (zad. 2)

Ze względu na planowaną funkcję ekspozycji muzealnej i wprowadzenie elektronicznej aparatury oraz cennych eksponatów zakłada się potynkowanie ścian i sklepienia – zaprawami mineralnymi o działaniu kompresu, łatwo usuwalnymi. Forma pokrycia tynkiem powinna wyróżniać to pomieszczenie od pozostałych miękko nałożoną zaprawą – „po formie” tak aby czytelne było iż pod tynkiem znajdują się wątki kamienne. Ceglane filary występujące w pomieszczeniu (wymurowane jako podpory żelbetowych konstrukcji stropu) potynkować na gładko, analogicznie jak filary w pom. nr -1.3, -1.4

Kamienne schody wraz z podbudową (zad. 3)

Pozostawione w charakterze świadka fragmenty kamiennych schodów (dawne zejście do piwnic) zostaną poddane zabiegom konserwatorskim o charakterze zachowawczym. Kamienne stopnie należy oczyścić i poddać dezynfekcji, uzupełnić taszlą jeden mechaniczny ubytek (stopień drugi liczony od góry) powstały w trakcie prowadzenia zeszłorocznych remontów. Mur pod schodami oczyścić z wypraw tynkowych, odgrzybić i potynkować zaprawami mineralnymi. Balustradę metalową oczyścić z łuszczących się farb, odrdzewić i pozostawić bez prostowania i uzupełnień.

Portal kamienny w pom. nr -1.7(zad.4)

Zostanie poddany zachowawczej konserwacji – czyszczenia i dezynfekcji.

Ślady szalowania na sklepieniu pom. nr - 1.9 (zad.5)

Zostaną poddane zabiegom konserwacji zachowawczej polegającej na oczyszczeniu, dezynfekcji, wzmocnieniu strukturalnemu.

Posadzka z barwionych płytek betonowych w pom. nr -1.6 (zad. 6)

Należy zachować istniejącą posadzkę z barwionych, betonowych płytek i zabezpieczyć przed położeniem warstw wyrównujących pod nowe płyty posadzkowe. Przed wylaniem zapraw wyrównujących poziomy, istniejąca odsłoniętą posadzkę zabezpieczyć folią przed bezpośrednim kontaktem z nową wylewką.

Przedstawiony poniżej Program Prac opracowano w oparciu o materiały sprawdzonych firm produkujących materiały wykorzystywane współcześnie w konserwacji jednak mogą być one wymienione na równorzędne materiały innych firm, spełniające wymogi techniczne, po akceptacji inwestora i autorów projektu.

VI. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

Fragmenty ścian z odsłoniętymi wążkami pod tynkowanie – pomieszczenia nr. -1.3,-1.6, -1.7 (zad.1)

1. Usunięcie luźnych nawarstwień – mechanicznie (ręczne skucie).
2. Oczyszczenie powierzchni wążków ceglanych , kamiennych - piaskowanie na sucho w systemie Rotec (lub CePe, lub Eurorubber) z dobraniem na podstawie prób - odpowiedniej granulacji ścierniwa. Przy czyszczeniu zwrócić uwagę na stan zachowania materiału ceramicznego.
3. Likwidacja korozji biologicznej dezynfekcja preparatem Alkutex BFA (Remmers).
4. Uzupełnienie ubytków wążków kamiennych (dotyczy przyposadzkowych części ściany zachodniej pom. nr -1.3) – kamieniem (wapień jurajski), murować z zachowaniem wążków na zaprawach wapienno-piaskowych.
5. Położenie tynków renowacyjnych, należy zastosować materiały użyte w trakcie ostatniego remontu w zabiegu tynkowania pozostałych ścian. Należy zadbać o ujednolicenie faktury miejsc nowo tynkowanych w stosunku do już istniejących tynków.

Pomieszczenie nr - 1.2 ściany i sklepienie do tynkowania (zad.2)

1. Odpylenie powierzchni kamiennych i ceglanych
2. Położenie tynków renowacyjnych solochłonnych - Sanierputz (Remmers) na wążkach kamiennych i ceglanych. Zaprawy należy położyć bez warstwy obrzutki cementowej, miękko, po formie. Tynk szerokotorowy przejmie wilgoć kumulowaną w ścianach, a sposób opracowania pozwoli na odczytanie budowy technologicznej komory piwnicznej. Jednocześnie zaprawy Sanierputz są łatwo usuwalne i wykonanie takiego zabiegu w przyszłości nie naruszy struktury ścian.
3. Ewentualne malowanie tynków wykonać farbami krzemianowymi bądź silikonowymi.
4. Na betonowym opłaszczowaniu filarów położyć tynki mineralne – analogicznie jak w pom. nr -1.3, -1.4.

Kamienne schody wraz z podbudową i balustradą (zad.3)

1. Kamienne schody oczyścić metoda suchą przez delikatne mikropiaskowanie.
2. Likwidacja korozji biologicznej - dezynfekcja preparatem Alkutex BFA (Remmers).
3. Uzupełnienie jednego ubytku mechanicznego w narożniku stopnia drugiego licząc od góry – wklejenie taszli kamiennej (piaskowiec)
4. Elementy murowe pod schodami oczyścić z nawarstwień tynków - mechanicznie
5. Wykonać dezynfekcję wątków kamiennych i ceglanych preparatem Alkutex BFA (Remmers).
6. Potynkować ścianę pod schodami zaprawami renowacyjnymi – Sanierputz (Remmers).
7. Balustradę oczyścić z łuszczących się powłok malarskich i odrdzewić preparatem Cortanin.

Portal kamienny w pom. nr -1.7 (zad.4)

1. Oczyszczenie powierzchni kamienia (usuwanie cienkiej warstwy pokostu) – mikropiaskowanie
2. Dezynfekcja preparatem Alkutex BFA (Remmers)

Ślady szalowania na sklepieniu pom. nr - 1.9 (zad.5)

1. Oczyszczenie z luźnych nawarstwień i potynkowania wykonanego w ramach ostatniego remontu.
2. Dezynfekcja preparatem Alkutex BFA (Remmers)
3. Wzmocnienie strukturalne preparatem krzemooorganicznym KSE 100 (Remmers)
4. Niewielkie uzupełnienia ubytków (naśladujące szalowanie) – zaprawy mineralne

Posadzka z barwionych płytek betonowych w pom. nr -1.6 (zad.6)

1. Odpylenie powierzchni odsłoniętych płytek
2. Założenie arkuszy folii budowlanej
3. Wylanie wylewek cementowych pod nowe posadzki.

Wszystkie zabiegi należy dokumentować opisowo i fotograficznie.

ZAŁĄCZNIKI

1. ksero dyplomu autora programu - mgr Małgorzata Wida
2. ksero uprawnień konserwatorskich autora programu prac - mgr Małgorzata Wida

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
IM. JANA MATEJKI W KRAKOWIE

DYPLOM

Małgorzata Wida

podpis

Nr

4205

(numer dyplomu)

MAŁGORZATA WIDA
urodzona dnia *13 lipca 1965r*
w *KRAKOWIE*
odbyła studia *1986 - 1992*
NA WYDZIALE KONSERWACJI
DEBIUT SZTUKI
w zakresie *KONSERWACJI*
RZĘBY

z wynikiem *BARDZO DOBRYM*
i po spełnieniu wymogów określonych
obowiązującymi przepisami uzyskał
w dniu *14 GRUDNIA 1991r* tytuł
MAGISTRA SZTUKI W ZAKRESIE
KONSERWACJI RZĘBY

REKTOR

[Signature] m. p.
KRAKÓW, dnia *2.03*

DZIEKAN

[Signature]
19 *92* r.

Potwierdzam

zgodność z oryginałem

Małgorzata Wida

Kraków, 1994-04-07

ZAŚWIADCZENIE NR172/94.....

Na podstawie par.19 i 20 Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki
z 11 stycznia 1994r. o zasadach i trybie udzielania zezwoleń na prowadzenie prac
konserwatorskich przy zabytkach oraz prac archeologicznych i wykopaliskowych,
warunkach ich prowadzenia i kwalifikacjach osób, które mają prawo prowadzenia
tej działalności /Dz.U.nr 16, poz.55/

WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW W KRAKOWIE stwierdza, że

Pan/Pani/..... Małgorzata WIDA

/ur..... 13 lipca 1965r. w..... Krakowie

zamieszkały/a/..... w Krakowie, ul. Pleszowska 16

jest uprawniony/a/ do wykonywania prac konserwatorskich przy
zabytkach ruchomych w zakresie..... konserwacji rzeźby

Pan/Pani ukończył/a studia wyższe w zakresie konserwacji zabytków i posiada
dyplom Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie..... Nr....4205.....

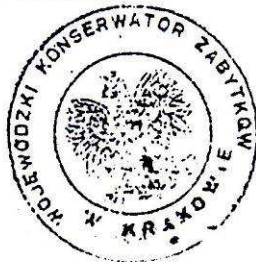
~~oraz wykazał/a/~~ się więcej wieloletnią praktyką zawodową związaną z konserwacją
zabytków ruchomych na terenie miasta Krakowa i województwa krakowskiego.

Powyższe zaświadczenie wydaje się jednorazowo.

Zaświadczenie wystawia się na wniosek zainteresowanego/ej/.

Należną opłatę skarbową w wys.....30000.....zł skasowano na wniosku.

Małgorzata Wida
Potwierdzam
zgodność z oryginałem

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Krakowie

mgr inż. arch. Andrzej Gaczel

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot.1

Piwnice Starego Teatru w Krakowie, pom. nr -1.3, widok na ścianę półn-zach. i półn-wsch (od placu Szczepańskiego). Odsłonięte wążki kamienne do zatynkowania (w części opisowej określone jako zad.1). W części przyposadzkowej wążki kamienne do uzupełnienia.

Czerwiec, M.Wida

Fot.2, 3

Piwnice Starego Teatru w Krakowie, pom. nr -1.6, widok na ścianę płd-wsch., poniżej płd-zach.). Odsłonięte wątki kamienne i ceglane do zatynkowania (w części opisowej określone jako zad.1).

Czerwiec, M.Wida

Fot.4
Piwnice Starego Teatru w Krakowie, pom. nr -1.6, widok na ścianę od strony placu Szczepańskiego. Odsłonięte wątki kamienne do zatynkowania (w części opisowej określone jako zad.1).
Czerwicz, M.Wida

Fot.5
Piwnice Starego Teatru w Krakowie, pom. nr -1.7, widok na ścianę od strony placu Szczepańskiego. Odsłonięte wątki kamienne do zatynkowania w części opisowej określone jako zad.1).
Czerwicz, M.Wida

Fot.5, 6, 7

Piwnice Starego Teatru w Krakowie, pom. nr -1.2, widok na ścianę półn-wsch. i półd-zach. (poniżej). Odślonięte wątki kamienne do zatynkowania „po formie” zaprawami renowacyjnymi (w części opisowej określone jako zad.2).

Czerwiec, M.Wida

Fot.8

Piwnice Starego Teatru w Krakowie, schody wraz z podbudową i balustradą.
Kamienne stopnice do konserwacji zachowawczej, mur kamienno ceglany do oczyszczenia i
potynkowania (w części opisowej określone jako zad.3).
Czerwiec, M.Wida

Fot.9

Piwnice Starego Teatru w Krakowie, fragment kamiennych schodów
Widoczny mechaniczny ubytek do taszlowania (w części opisowej określone jako zad.3).
Czerwiec, M.Wida

Fot.10
Piwnice Starego Teatru w
Krakowie, pom. nr -1.7, portal z
wapienia jurajskiego (pokryty
pokostem) do konserwacji
zachowawczej (w części
opisowej określone jako zad.3).
Czerwiec, M.Wida

Fot.11
Piwnice Starego Teatru w Krakowie, pom. nr. -1.7, fragment nadproża portalu.
Czerwiec, M.Wida

Fot.10

Piwnice Starego Teatru w Krakowie, pom. nr -1.9, widok na sklepienie z zachowanymi śladami szalowania. Odsłonięte szalunki do konserwacji zachowawczej (w części opisowej określone jako zad.5).
Czerwiec, M.Wida

Fot.11

Piwnice Starego Teatru w Krakowie, pom. nr -1.6, odsłonięta w trakcie remontu betonowa, barwiona posadzka, do zachowania (w części opisowej określone jako zad.6).
Czerwiec, M.Wida